

VISUL SPULBERAT

PIAȚETA de Carlo Goldoni • versiune românească de Silviu Purcărele • Teatrul Mic • Data premierei: 28 martie 1990 • Regii: Silviu Purcărete • Scenografia: Nina Brumușilă • Muzica: Vasile Șirli • Distribuția: Mihai Dinvale (Zorretto), Adriana Șchiopu (Lucietta), Ana Ciontea (Gnese), Monica Ghiuță (Madam Orsola), Monica Mihăescu (Gasparina), Simona Măicănescu (Madam Pasqua Polegana), Ioan Chelaru (Sansuga), Coca Bloos (Madam Cate Panchiana), Paul Chiribuță (Cavalerul Astolfi), Constantin Bărbulescu (Anzoletto), Sorin Medeleni (Fabrizio Leretort).

Nu mi se pare de mirare că regizorul Silviu Purcărete a revenit asupra unui text care-i dăduse prilejul creării unui încântător spectacol la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț: **Piațeta** de Carlo Goldoni. Firească, însă, mi se pare întrebarea dacă în noua punere în scenă de la Teatrul Mic și-a propus numai refacerea unei montări de succes, având aceeași gândire și construcție care-i reușiseră atât de bine cu patru ani în urmă, sau dacă piesa lui Goldoni nu constituie pentru regizor una dintre acele teme de meditație asupra căreia simte nevoia să revină periodic pentru a o aprofunda, pentru a-i găsi alte și alte corelări cu timpul, cu istoria, cu sufletul omenesc. Trebuie să mărturisesc, mi-e greu să discern cu cât de cită exactitate care au fost motivațiile interioare ale acestui remake, întrucât spectacolul de la Teatrul Mic reface, cel puțin în aparență, pe cel anterior. De la decor și costume, semnate de Nina Brumușilă, la interpretii principali — Coca Bloos, Simona Măicănescu, Paul Chiribuță —, de la ideea integratoare a spectacolului (aparitia misterioasă a străinului „extras” din burta imensului pește eşuat în piațetă și plecarea celor trei intruși în barca de hirtie arzind asemenea unui gând ce nu poate depăși limitele cunoscutului, lăsându-i pe cei simpli să-și ducă mai departe, cu nesătâvilită poftă de viață, existența sărmană

și lărmuitoare) la linia ce conturează fiecare caracter în parte. Judecată din acest punct de vedere, montarea de la Teatrul Mic este mai puțin unitară, mai săracă în invenție, mecanismul armonizării trupelor nepărînd a fi ideajuns de bine pus la punct. Dar spectacolul de la Piatra Neamț exista mai cu seamă prin perfecțiunea mecanismului întregii șurubării care constituie angrenajul complex și delicat al reprezentației, a celui atât de unic spirit de echipă ce caracteriza trupa. Omogenitatea, bucuria de joc, niciodată excluzînd personalitatea, „capul de afiș”, ci potențînd-o tocmai prin pasiunea și bunul profesionalism al celorlalți, deveneau substanță a concepției regizorale, a spectacolului ca tot unitar. Este cu puțință translarea într-un alt teatru a unei montări depinzînd de caracteristicile amintite? Experiența cu **Piațeta** la Teatrul Mic pare a fi o negație. Tocmai unitatea dată de acel aproape inefabil spirit de echipă de la Piatra Neamț a fost ruptă; atmosfera, aerul aparte care era respirat de spectacol, grăunțele de nebunie care-i dădea savoare au dispărut. În lipsa lor, punerea în scenă de la Teatrul Mic pare mai săracă în invenție, construită din „scene” nelegate într-o lume, cu individualitatea ei. E adevărat, Coca Bloos compune o apariție de o opulentă vitalitate, cu visul ei ghidus de mărițiș, cu urîtenia ei, cu gura știrbă ce n-o împiedică să rostogolească vorbe la nesfîrșit, iuți, răutăcioase și nu rele, cu ochii sclipind de o șiretenie ce-i trădează în loc să-i ascundă intențiile; Simona Măicănescu, în Pasqua, reușește încă o dată să creeze un personaj cu o perfectă logică interioară, lungă și subțire ca mătura de care nu se desparte, cu privirea timpă uitîndu-se în gol, cu picioarele pe care nu și le poate stăpîni, arlăgoasă dar ușor de domolit, obosită dar mereu activă; în străinul cavaler, Paul Chiribuță reface cu măiestrie profesională alura singuraticului fără vîrstă ce încearcă să-și trateze melancolia cu doctoria larmei voioase a prostimii, își cizelează cu finețe apariția de dubios diavol de cabaret. E adevărat, de asemenea, că și alți interpreți se străduiesc a contura bine rolurile. Ca Ana Ciontea, de pildă, care ne lasă să întrevădem în Gnese trăirea cu o undă de nerăbdare tristă a delicatului moment aflat la granița dintre copilăria neștiutoare și atrăgătoarea tinerețe cu încă nelămuritele ei ciudățenii și frumuseți. Ca Mihai Dinvale, ce face un Zorretto lipsit de istețime, prostănac, cu instincte ce încep să-l tulbure. Poate mai puțin Monica Ghiuță, ce se agită prea mult și fără haz, părînd a se sprijini mai

degrabă pe aparența personajului creată prin costum, decît pe un gînd interior, sau Adriana Șchiopu, care este o Lucietta atrăgătoare, dar fără farmec, sau Ioan Chelaru care își alcătuiește o mască pitorească, dar și el pe o notă unică. Corecți, Constantin Bărbulescu, în gelosul Anzoletto, și Monica Mihăescu, o Gasparina plăcută ca înfățișare, dar în limitele unei oneste creionări a personajului. Cel mai neizbutit mi s-a părut a fi fost Sorin Medeleni în rolul unchiului Gasparinei, zbirînd cuvinte ce nu se înțeleg, agitîndu-se prea mult fără vreo motivație interioară. Așa stînd lucrurile, spectacolul cu **Piațeta** de la Teatrul Mic a părut mai puțin riguros în construcție, comical forțat și nu născut din firească relevare a caracterelor. Ritmul, dat prin acordarea perfectă a echipei la Piatra Neamț, a suferit aici sincope care, din fericire, nu s-au prelungit într-atît încît să-l facă să sucombe definitiv.

Observam, cu prilejul premierei de la Piatra Neamț, că verva, capacitatea de invenție comică, veselia cuceritoare a lumii din piațetă erau dublate de o rafinată nuanță de tristețe ce se insinua dincolo de aparențe. O notă care părea de vis frînt, care era o meditație asupra destinului fiecărui personaj dădea profunzime, complexitate comicului și îl certifica, rîsul sănătos fiind căptușit de o undă de caldă înțelepciune. Această tristețe ce de-abia se lăsa ghicită în prima montare, aici e mai clară, chiar predominantă, apasă, parcă, existența personajelor. Dar nu-i numai atât: Silviu Purcărete schimbă într-un mod indirect, dar evident, echilibrul celor doi poli ai reprezentației: universul oamenilor simpli, cu viața lor pulsînd viu și colorat, și străinul ce apare ca prin miracol, nobil ciudat venit să se adape la bucuria sănătoasă a vulgului. Dacă în primul spectacol cavalerul ajungea să fie „folosit” întru bucuria și desfătarea, fie și de-o clipă, a celor săraci, aici străinul reușește, într-adevăr, să-i „dreseze” pe cei mulți. O căsătorie salvatoare pentru finanțele cinicului cavaler și o masă de pomină le știrbesc libertatea: jocul și-l face, pînă la capăt, cavalerul, iar tristețea plecării este anulată de dansul zănatec al locuitorilor piațetei. Un dans frenetic din care, parcă, lipsește bucuria și care seamănă mai degrabă cu o animalică dorință de a șterge iluzia de-o clipă, cu o încrîncenată încercare de reintoarcere în matcă. Poate în vechea matcă a speranței. Acest gînd regizoral autentifică demersul artistic și reluarea textului cu **Piațeta** de Carlo Goldoni pe scena Teatrului Mic.

Miruna Ionescu